

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW, SOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

Datum

12 augustus 2024

Referentie

WJZ/47217606(11840)

Bijlagen

1. Nota n.a.v. het tweede verslag
2. Aanbiedingsbrief aan de Vz. EK
3. Tweede verslag EK
4. Gelakte nota ter ondertekening

Intern OCW afgestemd

FEZ, HOenS

nota

Nota naar aanleiding van het tweede verslag van de EK inzake wetsvoorstel leeruitkomsten hoger onderwijs

Aanleiding

De vaste commissie van OCW van de Eerste Kamer heeft op 9 juli 2024 een tweede verslag uitgebracht over het Wetsvoorstel leeruitkomsten hoger onderwijs. Dit tweede verslag bevat tien vragen van de VVD-fractie. Deze vragen worden met bijgevoegde nota beantwoord.

Geadviseerd besluit

Indien U akkoord bent met de beantwoording, verzoek ik u de nota naar aanleiding van het tweede verslag en de aanbiedingsbrief aan de voorzitter van de Eerste Kamer te ondertekenen.

Gezien de verantwoordelijkheid binnen het kabinet van MOCW voor het hoger onderwijs en van de Staatssecretaris van OCW voor Leven Lang Ontwikkelen, wordt u beiden om ondertekening van de stukken gevraagd. Ook de eerdere stukken zijn op verzoek van de voormalige Minister van OCW en de voormalige Minister van Primair en Voortgezet Onderwijs door hen beiden ondertekend.

Kernpunten

- Het wetsvoorstel regelt dat deeltijdse en duale opleidingen in het hbo en wo, voltijdse opleidingen in het hbo en voltijdse opleidingen met een substantiële praktijkcomponent in het wo, kunnen bestaan uit eenheden van leeruitkomsten.
- Een eenheid van leeruitkomsten is een outputgerichte en specifieke vorm van een onderwijseenheid gericht op het resultaat van een leerproces. Daarmee kunnen eenheden van leeruitkomsten, in tegenstelling tot de "klassieke" onderwijseenheden, op een leerwegaafhankelijke wijze worden ingevuld, zodat de student de ruimte heeft om zijn leerroute geheel of gedeeltelijk op basis van eigen keuzes in te vullen. Dit betekent dat de student ook reeds opgedane relevante kennis en ervaring kan laten valideren en dat hij meer ruimte heeft om te leren op de werkplek.
- Op 12 maart 2024 is het wetsvoorstel aangenomen door de TK. Alleen GroenLinks-PvdA en SP hebben tegen het wetsvoorstel gestemd. Op 12 juni jl. zijn de door de EK-fracties van GroenLinks-PvdA, VVD, D66, SP en SGP in het verslag gestelde vragen beantwoord. Alleen de VVD-fractie heeft naar aanleiding van deze beantwoording nog aanvullende vragen.
- In de toelichting hieronder wordt nader ingegaan op de beantwoording van de vragen van de VVD-fractie en op enkele elementen van het wetsvoorstel.

Toelichting

Toelichting op de nota n.a.v. het tweede verslag

In aanvulling op de in het (eerste) verslag gestelde vragen, heeft de VVD-fractie gevraagd welke instapeisen gelden voor studenten die een opleiding bestaande uit eenheden van leeruitkomsten willen volgen en welke eisen voor instellingen in dat geval gelden. Verder heeft zij gevraagd of ook private instellingen flexibele opleidingsprogramma's kunnen aanbieden. In reactie hierop wordt uitgelegd dat er geen aanvullende eisen gelden voor de toelating tot een opleiding die bestaat uit eenheden van leeruitkomsten. Als een student is toegelaten, dan kan deze zijn leerroute op basis van eigen keuzes in te vullen. Randvoorwaarde is dat de student daarin optimaal wordt begeleid en dat de instelling het studieplan goedkeurt en vast stelt. Verder wordt toegelicht dat alle bekostigde universiteiten en hogescholen en alle rechtspersonen voor hoger onderwijs (private instellingen die geaccrediteerde hbo- of wo-opleidingen aanbieden) opleidingen kunnen verzorgen die bestaan uit eenheden van leeruitkomsten.

Daarnaast heeft de VVD-fractie enkele vragen gesteld die, in een andere formulering, ook aan de orde zijn gekomen in het eerste verslag.

Zo heeft de VVD-fractie gevraagd in hoeverre een opleiding bestaande uit eenheden van leeruitkomsten structuur kan bieden aan de student. In reactie hierop wordt toegelicht dat een flexibele invulling van de leerroute doorgaans beter past bij zij-instromers en dat initiële studenten vooral in de latere fase van de opleiding hiervoor kiezen. In dat geval biedt het studieplan de nodige structuur.

Verder heeft de VVD-fractie gevraagd naar het houvast van instellingen en studenten en naar de handvatten die de regering nodig acht om onderwijsinstellingen mee te voorzien. Naar aanleiding daarvan wordt onder andere gewezen op de reeds opgebouwde kennis- en logistieke infrastructuur, de landelijke bijeenkomsten (kennisdeling, uitwisseling en verdieping) die plaatsvinden en de investering die is gedaan in deskundigheidsbevordering van docenten en examencommissies.

Ten aanzien van de vraag van de VVD-fractie met betrekking tot de opleiding van docenten om hun taak uit te voeren en de werkdruk voor docenten als gevolg van werken met leeruitkomsten wordt onder meer aangegeven dat uit het experiment leeruitkomsten blijkt dat de werkdruk in veel gevallen eerst stijgt om daarna te normaliseren en weer af te nemen. Daarbij wordt gewezen op de reeds opgedane ervaringen, het landelijke netwerk waar deze ervaringen worden uitgewisseld. Verder wordt aangegeven dat het raadzaam is om te temporiseren als de randvoorwaarden om werken met eenheden van leeruitkomsten nog niet op orde zijn.

Toelichting op enkele elementen van het wetsvoorstel

Eenheden van leeruitkomsten

- Een opleiding bestaat op grond van de wet uit een samenhangend geheel van onderwijseenheden. Een van tevoren vastgelegd geprogrammeerd onderwijsaanbod, dat alle studenten in principe doorlopen. Dit wetsvoorstel regelt dat een opleiding ook kan bestaan uit een samenhangend geheel van onderwijseenheden die eenheden van leeruitkomsten zijn.
- Eenheden van leeruitkomsten beschrijven (per eenheid) het geheel van kennis, inzicht en vaardigheden welke een student op een leerwegaafhankelijke wijze kan verwerven en waarvan de beheersing op een leerwegaafhankelijke wijze kan worden aangetoond. Dit maakt een gepersonaliseerde leerroute binnen een opleiding mogelijk, afgestemd op de specifieke situatie, kenmerken en behoeften van studenten.
- Door te werken met eenheden van leeruitkomsten wordt het voor werkenden en werkzoekenden aantrekkelijker om een opleiding te volgen. Zij kunnen hun werkervaring en competenties inbrengen om zo hun opleiding te verkorten. Daarmee zijn zij eerder inzetbaar in bijvoorbeeld tekortsectoren als het onderwijs, de techniek en de zorg.
- Het opleidingsbegrip blijft, als één van de pijlers van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW), onveranderd. Eenheden van leeruitkomsten hebben eenzelfde functie als de klassieke onderwijseenheden; zij vormen het samenhangende geheel, het geraamte en de ruggengraat, waaruit een opleiding is opgebouwd. Beide typen eenheden werken toe naar dezelfde doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden (het eindniveau van de opleiding).
- In beide gevallen zijn vergelijkbare waarborgen rondom studentbegeleiding, kwaliteitszorg en onderwijsaanbod waar de student gebruik van kan maken.

Reikwijdte wetsvoorstel

- Het wetsvoorstel verankert het in 2016 gestarte experiment leeruitkomsten. Dit experiment heeft betrekking op deeltijdse en duale opleidingen in het hbo.
- Het wetsvoorstel zoals dit is ingediend bij de Tweede Kamer is uitgebreid met deeltijdse en duale opleidingen in het wo.
- Bij nota van wijziging is het wetsvoorstel vervolgens uitgebreid met voltijdse opleidingen met een substantiële praktijkcomponent in het hbo en wo. Voor deze opleidingen geldt dat de impact van het werken met leeruitkomsten op het stelsel beperkt is en het flexibel invullen van het praktijkgedeelte van de voltijdse opleiding op basis van eenheden van leeruitkomsten die voor alle studenten gelden goed past bij deze voltijdse opleidingen.
- De Tweede Kamer heeft daarna het amendement Krul aangenomen, waarmee het wetsvoorstel is uitgebreid met alle voltijdse opleidingen in het hbo.

- Voorgaande betekent dat het wetsvoorstel zoals dit nu voorligt bij de Eerste Kamer betrekking heeft op alle opleidingen, met uitzonderingen van voltijdse opleidingen in het wo die geen substantiële praktijkcomponent kennen

Implicaties wetsvoorstel

- De implicaties van het wetsvoorstel zijn beperkt, in die zin dat instellingen niet verplicht zijn om hun opleiding in te richten op basis van eenheden van leeruitkomsten.
- Indien de instelling er voor kiest om een opleiding geheel of gedeeltelijk in te richten op basis van eenheden leeruitkomsten, hebben studenten bovendien altijd de mogelijkheid om te kiezen voor de gefaciliteerde leerroute (het in de Onderwijs- en Examenregeling vastgelegde onderwijsprogramma). De instelling blijft verplicht om deze aan te bieden, ook als zij een opleiding inricht op basis van eenheden van leeruitkomsten.
- Studenten die kiezen voor een leerwegaafhankelijke invulling van eenheden van leeruitkomsten (dus niet voor de gefaciliteerde leerroute), leggen dit samen met hun begeleider vast in een studieplan dat gemonitord en geëvalueerd wordt. Per eenheid van leeruitkomsten wordt een studieplan gemaakt. Dit studieplan functioneert als een belangrijke waarborg ten behoeve de kwaliteit van de opleiding en de zorgplicht van de instelling.

Duur experiment en inwerkingtreding wetsvoorstel

Het experiment leeruitkomsten zou op 1 juli 2022 eindigen, maar is op grond van de WHW verlengd tot het tijdstip waarop het wetsvoorstel tot wet wordt verheven en in werking treedt. Het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs, waarin het experiment is geregeld, vervalt op 1 januari 2025. Dit betekent dat de Wet leeruitkomsten hoger onderwijs uiterlijk op 1 januari 2025 in werking moet treden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.